

Список використаних джерел

1. Дема Д.І., Шевчук В.І., Мартинюк Г.П. Податковий менеджмент: навч. посіб., Київ: Алерта, 2017, 256 с.
2. Аналіз податкових надходжень до державного бюджету. URL: https://osvita.ua/vnz/reports/gov_reg/17597/ (дата звернення: 02.10.2022).
3. Податковий кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення: 02.10.2022).
4. Структура податкових надходжень в Україні та напрями їх вдосконалення. URL: <https://posibniki.com.ua/post-struktura-podatkovih-nahodzhen-v-ukrayini-ta-napryami-yiyi> (дата звернення: 02.10.2022).

*Залюбовська Світлана Сергіївна,
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри економіки та менеджменту ЗЕД,
Національна академія статистики, обліку та аудиту*

МАКРОЕКОНОМІЧНА СИТУАЦІЯ В УМОВАХ ВІЙНИ

До 24 лютого 2022 року роль та місце України на світовій арені досі не було визначено не тільки світовими гравцями, але й самими українцями. Через неефективну систему державного управління, Україну з моменту її незалежності, розглядали переважно, як економічно нерозвинуту державу, яка має багаті природні ресурси. При цьому варто зауважити, що керівництво країни навіть не намагалось змінити таку думку, про що відповідно свідчить статистика – 70 % вітчизняного експорту є сировинними активами. У 2021 році експортовано олійно-жирової продукції на 8557,1 млн. дол. [2].

Головними країнами-імпортерами соняшникової олії у 2021 році були ЄС – 32 %; Індія – 30,5 %; Китай – 15,3 %; Ірак – 5,1%; інші – 17,1 % (Рис. 1).

Такий підхід до системи управління державою стримував зовнішніх інвесторів в Україну. Згідно даних Міжнародного валютного фонду річний обсяг прямих іноземних інвестицій протягом останніх років не перевищував 2-3 млрд дол. Українська економіка зростала на 2-3 % на рік, при зростанні: світової економіки на 3,7-3,9 %; країн, що розвиваються – 4,8-5,0 %; окремих країн – на 8-10 % [7].

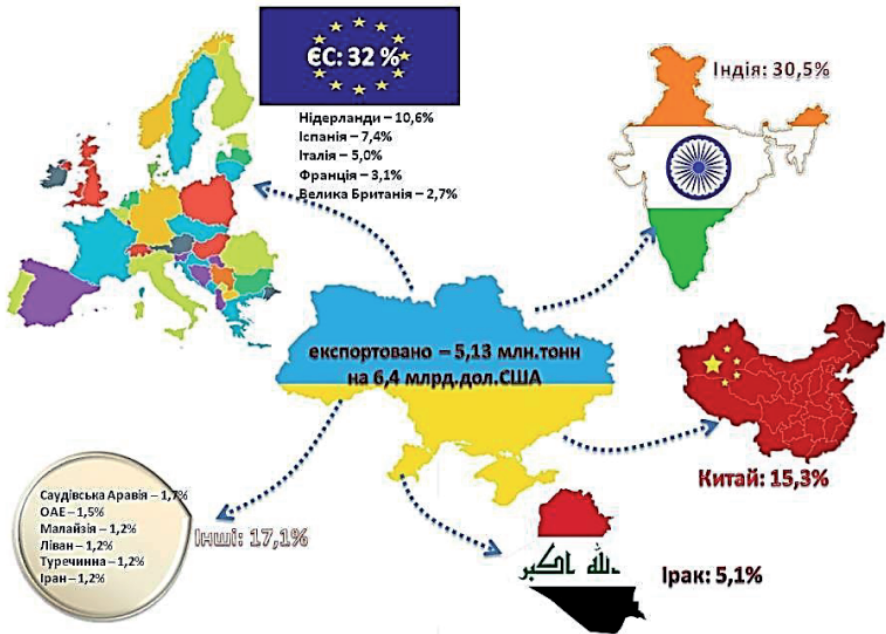

Рис. 1. Україна: основні країни-імпортери соняшникової олії у 2021 році [2].

У 2014 році Росія окупувала Крим і розпочала війну на Донбасі, а 24 лютого 2022 року російська армія розпочала повномасштабне вторгнення на територію України по всій довжині спільного кордону і з території Білорусії [5]. Ці події, незважаючи на усі економічні і політичні складнощі, життя під постійною небезпекою через постійні обстріли сприяли зламу стереотипів, традицій, формуванню нових запитів та поглядів на Україну, як незалежну, могутню духом державу. Згідно соціологічного дослідження проведеного Фондом «Демократичні ініціативи» ім. Ілька Кучеріва спільно з соціологічною службою Центру Разумкова – понад 90 % українців пишаються своїм громадянством. Це найвищий показник за останні роки існування України.

Економічні наслідки війни в Україні відчуваються не тільки на території країни, але й у всьому світі. В першу чергу, це призводить до:

– *звуження енергетичних і товарних ринків*. Росія є 3-м у світі виробником нафти, 2-м виробником природного газу та входить до п'ятірки провідних виробників сталі, нікелю та алюмінію. Вона також є найбільшим

експортером пшениці у світі (майже 20 % світової торгівлі). Зі свого боку, Україна є ключовим виробником кукурудзи (6 місце), пшениці (7 місце), соняшнику (1 місце), а також входить до десятки найбільших виробників цукрових буряків, ячменю, сої та ріпаку [4];

– *зниження внутрішніх інвестицій*. Інвестиційна активність в Україні у 2022 році помітно знизилася через високі ризики та значну невизначеність щодо тривалості конфлікту;

– *кризи в продовольчому секторі*. Через війну в Україні, згідно прогнозних значень, кількість людей з нестачею продовольства протягом року зросте на 47 млн. – з 276 млн. на початку 2022 року до 323 млн. протягом року [1];

– *гуманітарної кризи*. Глибока гуманітарна криза, спричинена війною є найвиразнішою та однією з найбільш стійких наслідків конфлікту. Хвиля біженців з України до сусідніх країн затьмарила попередні кризи. Польща – це країна, яка прийняла основну масу біженців з України (40 %). На другому місці – Німеччина (13 %) і на третьому місці – Чехія (5,3 %) [4]. Загалом через вторгнення, Україна втратила від 5 до 7 млн. робочих місць [3];

– *кризи в промисловому секторі*. Через свою залежність від російської нафти та природного газу Європа є регіоном, який найбільше вразливий до наслідків цього конфлікту. Замінити всі постачання російського природного газу до Європи неможливо в короткостроковій та середньостроковій перспективі, а поточні рівні цін матимуть значний вплив на інфляцію [6]. За підсумками першого кварталу 2022 р. в Україні промисловість скоротила виробництво на 34 %, будівництво – на 47 %, гірничо-металургійний комплекс – на 53 % [3];

– *зростання інфляції*. Війна проти України супроводжується різким зростанням інфляції під тиском цін на продовольство, енергоносії та основні товари. Інфляція вже зростала протягом 2021 року в результаті збільшення попиту, спричиненого відновленням економіки та триваючим порушенням багатьох ланцюгів доданої вартості, але війна прискорила її. Сьогодні, інфляція найбільше впливає на найбідніших і найслабших і сприяє збільшенню нерівності в усьому світі [8];

– *зростання державного боргу*. Майже всі кошти, що надані Україні міжнародними партнерами є кредитами під невисокий відсоток. А це свідчить, що боргова залежність та боргове навантаження України будуть тільки зростати, і повертати ці кредити буде важко. Ще до війни зовнішній борг України, згідно даних Світового банку, складав 129 мільярдів доларів – це еквівалент 78,8% ВВП країни [9].

З огляду на зазначене, видно, що війна впливає на різні економічні сфери, які є ключовими у розвитку країни. Тому, багато міжнародних організацій зосереджують свою увагу на розроблені напрямів зміцнення української економіки, одним із яких є реструктуризація боргу. На думку багатьох експертів, це допоможе Україні відновитись після цієї катастрофи і погасити всі свої борги, а також погасити багатомільярдні позики, надані їй після вторгнення.

Отже, макроекономічна ситуація під час війни характеризується як зовнішнім так і внутрішнім негативним впливами. В Україні вона призводить до руйнування промисловості, масової міграції, зростання безробіття, зменшення доходів населення, руйнування інфраструктури, закриття підприємств або їх релокацію, зростання дефіциту бюджету та державного боргу. На світовій арені, де Україна є одним із найбільших у світі експортерів пшениці та ячменю простежується глобальна продовольча криза. Також військовий конфлікт призводить до масової гуманітарної кризи, уповільнення темпів економічного зростання, збільшення вартості енергоносіїв та їх дефіцит.

Список використаних джерел

1. Війна в Україні може створити продовольчу кризу для 323 мільйонів людей – ООН. URL: <https://suspilne.media/249692-vijna-v-ukraini-moze-stvoriti-prodovolcu-krizu-dla-miljoniv-ludej-oon/>

2. Зовнішня торгівля у 2021 році (попередні дані). Асоціація Укрляпро. URL: <https://ukroilprom.org.ua/news/zovnishnya-torgivlya-u-2021-rotsi-poperedni-dani-281/>

3. Огляд впливу війни на промисловість України та прогноз перспектив в економіці. Український союз промисловців і підприємців. URL: <http://surl.li/czrob>

4. Українські біженці в Європі. Дослідження поведінки та настроїв українців, що вимушені були виїхати в Європу внаслідок війни в Україні. URL: <https://4service.group/ukrayinski-bizhentsi-v-yevropi-doslidzhennya-povedinki-ta-nastroyiv-ukrayintsiv-shho-vimusheni-buli-viyihali-v-yevropu-vnaslidok-vijni-v-ukrayini/>

5. Штогрін І. Події, які сформували і зміцнюють Незалежність України. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/podii-shcho-formuyut-nezalezhnist/31405953.html>

6. Economic consequences of the russia-ukraine conflict: stagflation ahead. URL: <https://www.coface.com/News-Publications/News/Economic-consequences-of-the-Russia-Ukraine-conflict-Stagflation-ahead>

7. International Monetary Fund. Homepage. URL: <https://www.imf.org/en/Home>

8. Russia's invasion of Ukraine puts the global economy at risk. URL: https://www.eeas.europa.eu/eeas/russia's-invasion-ukraine-puts-global-economy-risk_en

9. World Bank Group. URL: <https://www.worldbank.org/uk/country/ukraine>

*Іванова Анастасія Олександрівна,
здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти,
спеціальність «Публічне управління та адміністрування»;*

*Науковий керівник:
Богріновцева Людмила Миколаївна,
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансів, банківської
справи та страхування;
Національна академія статистики, обліку та аудиту*

СВІТОВИЙ ДОСВІД ДЕРЖАВНОГО МЕДИЧНОГО СТРАХУВАННЯ ТА МОЖЛИВОСТІ ЙОГО ЗАСТОСУВАННЯ В УКРАЇНІ

Одним із ефективних фінансових механізмів функціонування ринкової економіки, а також системи охорони здоров'я, на сьогодні, є медичне страхування, яке виступає запорукою здоров'я нації в майбутньому. Створення сприятливих умов для розвитку медичного страхування в Україні, з огляду на його соціальну спрямованість, потребує проведення глибоких теоретичних досліджень та вивчення світової практики його функціонування, які можуть стати важливим чинником використання потужного потенціалу страхування у вирішенні проблем фінансового забезпечення вітчизняної галузі охорони здоров'я. Все вищезазначене обумовлює необхідність дослідження державного медичного страхування та його ролі в фінансовому забезпеченні системи охорони здоров'я у країнах із розвинутою економікою.

Медичне страхування протягом багатьох десятиліть відіграє найважливішу роль у соціальному захисті населення в усьому світі. Будучи складовою економічної категорії страхування, воно завдячує своїй появі